

Zaak C-509/24

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

22 juli 2024

Verwijzende rechter:

Juzgado de Primera Instancia e Instrucción n.º 3 de Arucas (Spanje)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

30 juni 2024

Verzoekende partij:

Investcapital Ltd

Verwerende partij:

M. H. S.

BESCHIKKING

Arucas, 30 juni 2024.

FEITEN

Een. – Voorwerp van het geding:

- 1 Het voorwerp van het geding is een vordering tot betaling die wordt uitgeoefend door een ondernemer of beroepsbeoefenaar tegen een consument of gebruiker door middel van de betalingsbevelprocedure zoals geregeld in de Ley de Enjuiciamiento Civil (Spaanse wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „LECiv”).
- 2 De verzoekende partij is de handelsvennootschap I. Investcapital Ltd.; de verwerende partij is M. H. S.

Twee. – Feitelijke en procedurele achtergrond:

- 3 Op 16 april 2024 heeft verzoekster verzocht om een betalingsbevel tegen verweerster ten belope van 1 234,01 EUR.
- 4 Het gevorderde bedrag vindt zijn oorsprong in de rekening-courantovereenkomst die verweerster op 16 maart 2018 heeft gesloten met bank B., S. A.
- 5 Nadat zij de overeenkomst als vervallen had aangemerkt, heeft bank B., S. A. op 13 juli 2023 de daaruit voortvloeiende schuldvordering overgedragen aan I. Investcapital Ltd. (hierna: „I. Investcapital”).
- 6 Het door I. Investcapital Ltd. gevorderde bedrag is als volgt opgebouwd:
7 Nominaal:	229,17 EUR
8 Gewone rente:	38,73 EUR
9 Achterstandsrente:	39,68 EUR
10 Kosten/vergoedingen:	921,15 EUR
- 11 Aangezien het een overeenkomst tussen een ondernemer of beroepsbeoefenaar en een consument of gebruiker betreft, heeft de griffier van de verwijzende rechter die rechter verzocht de bedingen waarop de vordering is gebaseerd te toetsen op oneerlijkheid, conform het bepaalde in artikel 815, lid 3, LECiv.
- 12 [OMISSIS]
- 13 [OMISSIS] [procedurele kwesties].

MOTIVERING

Een. – Toepasselijke bepalingen van nationaal recht:

- 14 Artikel 815, lid 3, LECiv luidt:
- 15 *„Indien de schuld wordt geacht te zijn gebaseerd op een tussen een ondernemer of beroepsbeoefenaar en een consument of gebruiker gesloten overeenkomst, brengt de griffier dit, alvorens een betalingsbevel uit te vaardigen, evenzo ter kennis van de rechter, die, indien hij van oordeel is dat een beding van de overeenkomst dat de grondslag van de vordering vormt of op basis waarvan het verschuldigde bedrag is vastgesteld, als oneerlijk moet worden aangemerkt, bij beschikking een voorstel voor een betalingsbevel kan doen ten belope van het bedrag dat volgt uit de uitsluiting van het uit de toepassing van het beding voortvloeiende bedrag van het gevorderde bedrag.*

- 16 *In beide gevallen moet de verzoeker het voorstel binnen tien dagen aanvaarden of afwijzen, waarbij het voorstel wordt geacht te zijn aanvaard indien hij de termijn laat verstrijken zonder een keuze te maken. In geen geval wordt de aanvaarding door de verzoeker opgevat als een gedeeltelijk afstand doen van zijn vordering, en het niet-voldane deel van de vordering kan alleen worden uitgeoefend in de daartoe geëigende declaratoire procedure.*
- 17 *Indien het voorstel wordt aanvaard, wordt de partij tegen wie het betalingsbevel is gericht gesommeerd tot betaling van het desbetreffende bedrag.*
- 18 *In het andere geval wordt de verzoeker geacht afstand van zijn vordering te hebben gedaan en kan hij zijn vordering alleen in de daartoe geëigende declaratoire procedure doen gelden.*
- 19 *Tegen de in dit laatste geval gegeven beschikking kan rechtstreeks beroep worden ingesteld door de partij die in de procedure verschijnt.”*
- 20 Artikel 83 van Real Decreto Legislativo 1/2007, de 16 de noviembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias (koninklijk wetgevend besluit 1/2007 van 16 november 2007 tot vaststelling van de geconsolideerde tekst van de algemene wet inzake de bescherming van consumenten en gebruikers en andere aanvullende wetten) bepaalt het volgende:
- 21 *„Oneerlijke bedingen zijn van rechtswege nietig en worden als niet geschreven beschouwd. Na de partijen te hebben gehoord, stelt de rechter derhalve de nietigheid van de in de overeenkomst opgenomen oneerlijke bedingen vast, met dien verstande dat de overeenkomst voor de partijen bindend blijft onder dezelfde voorwaarden indien zij zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan.*
- 22 *Op ondoorzichtige wijze ten nadele van de consument in een overeenkomst opgenomen voorwaarden zijn van rechtswege nietig.”*

Twee. – Toepasselijke bepalingen van Unierecht:

- 23 Artikel 6 van richtlijn 93/13/EEG schrijft voor:
- 24 *[„]1. De lidstaten bepalen dat oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument onder de in het nationale recht geldende voorwaarden de consument niet binden en dat de overeenkomst voor de partijen bindend blijft indien de overeenkomst zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan.*
- 25 *2. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de consument de door deze richtlijn geboden bescherming niet wordt ontzegd [...]. [”]*
- 26 In artikel 7 van richtlijn 93/13/EEG staat te lezen:

- 27 *[„]1. De lidstaten zien erop toe dat er in het belang van de consumenten alsmede van de concurrerende verkopers, doeltreffende en geschikte middelen bestaan om een eind te maken aan het gebruik van oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen consumenten en verkopers. [”]*
- 28 In zijn arrest van 21 januari 2015 (EU:C:2015:965) heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie in zaak C-140/22 als volgt geredeneerd:
- 29 *„53 [...] [A]rtikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13 bepaalt dat oneerlijke bedingen de consument niet binden. Volgens de rechtspraak gaat het om een dwingende bepaling waarmee wordt beoogd om het door de overeenkomst tot stand gebrachte formele evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van de contractpartijen te vervangen door een daadwerkelijk evenwicht dat de gelijkheid tussen die partijen kan herstellen (arrest van 17 mei 2018, Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, punt 27 en aldaar aangehaalde rechtspraak).*
- 30 *54 Tevens dient de nationale rechter – in het kader van de krachtens richtlijn 93/13 op hem rustende taken – ambtshalve te beoordelen of een contractueel beding oneerlijk is en dient hij aldus het tussen de consument en verkoper bestaande gebrek aan evenwicht te compenseren (arrest van 17 mei 2018, Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, punt 29 en aldaar aangehaalde rechtspraak).*
- 31 *55 Overeenkomstig artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13 staat het dan ook aan de nationale rechter om oneerlijke bedingen buiten toepassing te laten opdat zij geen dwingende gevolgen hebben voor de consument, tenzij de consument zich daartegen verzet (arrest van 26 maart 2019, Abanca Corporación Bancaria en Bankia, C-70/17 en C-179/17, EU:C:2019:250, punt 52 en aldaar aangehaalde rechtspraak).”*
- 32 In zijn arrest van 15 maart 2012 (EU:C:2012:144) in zaak C-453/10 heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie het volgende verklaard:
- 33 *„29 Wat betreft de gevolgen voor de geldigheid ervan indien wordt vastgesteld dat bedingen in een overeenkomst oneerlijk zijn, zij benadrukt dat overeenkomstig artikel 6, lid 1, in fine, van richtlijn 93/13 die „overeenkomst voor de partijen bindend blijft indien de overeenkomst zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan.*
- 34 *30 In dat verband moet de nationale rechter die vaststelt dat bedingen in een overeenkomst oneerlijk zijn, overeenkomstig artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13, enerzijds alle volgens het nationale recht daaruit voortvloeiende gevolgen trekken, zodat de consument door die bedingen niet is gebonden (zie arrest Asturcom Telecomunicaciones, reeds aangehaald, punten 58 en 59, en beschikking van 16 november 2010, Pohotovost’, C-76/10, Jurispr. blz. I-11557, punt 62), en, anderzijds beoordelen of de betrokken overeenkomst zonder die*

oneerlijke bedingen kan voortbestaan (zie beschikking Pohotovost', reeds aangehaald, punt 61).

35 31 *Zoals immers blijkt uit de in punt 28 van het onderhavige arrest aangehaalde rechtspraak en zoals de advocaat-generaal in punt 63 van haar conclusie opmerkt, bestaat de door de Uniewetgever nagestreefde doelstelling wat betreft richtlijn 93/13 in het herstel van het evenwicht tussen de partijen, in principe met behoud van de geldigheid van een overeenkomst in haar geheel, en niet in een nietigverklaring van alle overeenkomsten met oneerlijke bedingen."*

36 In het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 21 februari 2013 (EU:C:2013:88) in zaak C-472/11 kan het volgende worden gelezen:

37 *„[...] [D]e artikelen 6, lid 1, en 7, lid 1, van de richtlijn [moeten] aldus [...] worden uitgelegd, dat de nationale rechter die ambtshalve heeft vastgesteld dat een beding van een overeenkomst oneerlijk is, hieruit de consequenties mag trekken zonder te moeten wachten tot de consument die van zijn rechten in kennis is gesteld, opmerkingen indient waarmee hij om nietigverklaring van dit beding verzoekt. Het beginsel van hoor en wederhoor verplicht evenwel in de regel de nationale rechter die ambtshalve heeft vastgesteld dat een beding van een overeenkomst oneerlijk is, om de procespartijen daarvan te informeren en hun de mogelijkheid te bieden hierover op tegenspraak hun standpunt kenbaar te maken overeenkomstig de naar nationaal recht geldende procesregels."*

Drie. – Relevantie van de prejudiciële vraag:

38 Artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bepaalt het volgende:

39 *„Het Hof van Justitie van de Europese Unie is bevoegd, bij wijze van prejudiciële beslissing, een uitspraak te doen [...] b) over de geldigheid en de uitlegging van de handelingen van de instellingen, de organen of de instanties van de Unie.*

40 *[...]*

41 *Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen in een zaak aanhangig bij een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, is deze instantie gehouden zich tot het Hof te wenden."*

42 Zoals hierboven reeds is vermeld, voorziet artikel 815, lid 3, LECiv in een toetsing van het oneerlijke karakter van contractuele bedingen in het kader van de betalingsbevelprocedure, welke toetsing, indien een beding als oneerlijk wordt beoordeeld, resulteert in enkel het aan de verzoekende ondernemer of beroepsbeoefenaar voorleggen van een voorstel tot verlaging van het gevorderde bedrag, waarbij het nieuwe bedrag is berekend door uitsluiting van de kosten die voortvloeien uit de toepassing van het beding dat als oneerlijk is aangemerkt.

- 43 Dit ondanks het feit dat oneerlijke bedingen naar Spaans recht van rechtswege nietig zijn en worden geacht niet te zijn geschreven.
- 44 Voornoemd artikel 815, lid 3, LECiv staat echter niet toe dat de rechter zich uitspreekt over de nietigheid van als oneerlijk beschouwde bedingen; deze blijven rechtsgevolgen sorteren en de consument binden.
- 45 In het voorschrift zelf wordt bepaald dat het aanvaarden van de voorgestelde verlaging niet betekent dat afstand wordt gedaan van de gevorderde bedragen en dat de ondernemer of beroepsbeoefenaar de uitgesloten kosten zal kunnen vorderen in de daartoe geëigende declaratoire procedure.
- 46 Bijgevolg blijft de consument of gebruiker gebonden aan bedingen die na het door de rechter uitgevoerde onderzoek als oneerlijk zijn gekwalificeerd.
- 47 Alvorens de onderhavige procedure voort te zetten, moet daarom worden uitgemaakt of het Unierecht zich verzet tegen de inhoud en de draagwijdte van de toetsing van het oneerlijke karakter van artikel 815, lid 3, LECiv, dat voorziet in een eenvoudige uitsluiting van deelbedragen van de vordering.

DICTUM

De Juzgado de Primera Instancia e Instrucción n.º 3 de Arucas (rechter van eerste aanleg en instructie nr. 3 Arucas, Spanje) besluit:

- 48 Overeenkomstig artikel 267, lid 1, onder b), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie de volgende vragen voor te leggen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie:
- 49 *Moeten de artikelen 6 en 7 van richtlijn 93/13/EEG aldus worden uitgelegd dat een mechanisme van rechterlijke toetsing dat enkel tot gevolg heeft dat de kosten die voortvloeien uit oneerlijke bedingen worden uitgesloten van de vordering van de ondernemer of beroepsbeoefenaar, terwijl deze die kosten wel kan vorderen in een andere procedure, kan worden beschouwd als een „passend en doeltreffend middel” om te voorkomen dat de consument of gebruiker door die oneerlijke bedingen wordt gebonden?*
- 50 *Moeten de artikelen 6 en 7 van richtlijn 93/13/EEG aldus worden uitgelegd dat zij in de weg staan aan een nationale regel als die welke is vervat in artikel 815, lid 3, LECiv, die de gevolgen van de toetsing van het oneerlijke karakter van bedingen in het kader van de betalingsbevelprocedure beperkt tot het van de door een ondernemer of beroepsbeoefenaar ingestelde vordering uitsluiten van de kosten die voortvloeien uit oneerlijke bedingen, zonder aan die toetsing alle gevolgen te verbinden die naar nationaal recht voortvloeien uit de vaststelling van dat oneerlijke karakter, zoals nietigverklaring?*

51 *Moeten de artikelen 6 en 7 van richtlijn 93/13/EEG aldus worden uitgelegd dat zij in de weg staan aan een nationale regel als die welke is vervat in artikel 815, lid 3, LECiv, die niet voorziet in de deelname van de consument of gebruiker aan de door de rechter uitgevoerde toetsing van het oneerlijke karakter van bedingen?*

52 [OMISSIS]

53 [OMISSIS]

54 [OMISSIS] [procedurele slotformules]

WERKDOCUMENT